

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	5	2	1
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	6
---	---	---	---

**B.A./B.Sc. (General) 6th Semester
(2053)**

GEOGRAPHY (In all Mediums)

Paper–XI : World Regional Geography–II

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 60

Note :— (1) Attempt **five** questions in all. Q. No. 1 is compulsory based on map. Select **one** question from each of the four units. Credit will be given for suitable maps/diagrams and examples. Use of unmarked/transparent stencils and coloured pen/pencil are allowed.

(2) For USOL/Reappear/Improvement candidate(s) who have not been assessed earlier for internal assessment, the question paper(s) in their case shall be of maximum marks allotted to the paper(s) concerned.

1. A map based compulsory question. Attempt any **ten** of the following on the outline map of the world and explain them in about **30** words each :

- (a) Kunlun Mountain Ranges
- (b) Yangtzekiang Plains
- (c) Shanghai
- (d) Yellow Sea

- (e) Tidal Forests in South Asia
 - (f) River Irrawaddy Plain
 - (g) Lower Ganga Plains
 - (h) Szechwan Rice region
 - (i) Khyber Pass
 - (j) Arakan Yoma
 - (k) Suez Canal
 - (l) The Great Congo River
 - (m) The Kalahari Desert
 - (n) Important Copper mines of Africa south of Sahara
 - (o) Two major Coffee growing countries of Africa south of Sahara.
- $10 \times 2 = 20$

UNIT-I

2. Divide East Asia into main Physiographic divisions and explain them with the help of a map. 10
3. What is meant by Power Resources ? Discuss the power resources of East Asia. $2+8=10$

UNIT-II

4. Write a detailed essay on Physiographic Regions of South Asia with the help of a map. 10
5. Write notes on any **two** of South Asia :
 - (a) Drainage
 - (b) Major Industry
 - (c) Population distribution. $5 \times 2 = 10$

UNIT-III

6. Discuss petroleum, its distribution and production in Middle East and North Africa in brief. 10
7. Write a detailed note on International Trade of Middle East and North Africa. 10

UNIT-IV

8. Africa south of Sahara is a storehouse of minerals, justify it giving answer. 10
9. Discuss about the population problems and prospects of Africa south of Sahara. 10

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) कुल पाँच प्रश्न कीजिए। प्रश्न संख्या 1 मानचित्र के आधार पर अनिवार्य है। चार यूनिटों में से प्रत्येक में से एक प्रश्न का चयन करें। उपयुक्त मानचित्रों/आरेखों और उदाहरणों के लिए श्रेय दिया जाएगा। अचिह्नित/पारदर्शी स्टेंसिल और रंगीन पेन/पेंसिल के उपयोग की अनुमति है।

(2) यूएसओएल/रीअपीयर/इम्प्रूवमेंट अभ्यर्थी (उम्मीदवारों) के लिए जिनका आंतरिक मूल्यांकन के लिए पहले मूल्यांकन नहीं किया गया है, उनके मामले में प्रश्न पत्र संबंधित पेपर का आवंटित अधिकतम अंकों का होगा।

1. मानचित्र आधारित अनिवार्य प्रश्न : विश्व के रूपरेखा मानचित्र पर किन्हीं दस को निम्नांकित कीजिए और प्रत्येक को लगभग 30 शब्दों में समझाइए :

- (a) कुनलुन पर्वत श्रृंखला
- (b) यांगत्जेकियांग मैदान
- (c) शंघाई

- (d) पीला सागर
- (e) दक्षिण एशिया में ज्वारीय वन
- (f) इरावती नदी का मैदान
- (g) गंगा का निचला मैदान
- (h) शेजवान चावल क्षेत्र
- (i) खैबर दर्रा
- (j) अराकान योमा
- (k) स्वेज नहर
- (l) द ग्रेट कांगो नदी
- (m) कालाहारी रेगिस्तान
- (n) सहारा के दक्षिण में अफ्रीका की महत्वपूर्ण तांबे की खाने
- (o) सहारा के दक्षिण में अफ्रीका के दो प्रमुख कॉफी उत्पादक देश।

10×2=20

यूनिट-I

2. पूर्वी एशिया को मुख्य भौगोलिक विभाजनों में विभाजित करें और उन्हें मानचित्र की सहायता से स्पष्ट कीजिये। 10
3. शक्ति संसाधन से क्या अभिप्राय है ? पूर्वी एशिया के शक्ति संसाधनों की चर्चा कीजिए। 2+8=10

यूनिट-II

4. मानचित्र की सहायता से दक्षिण एशिया के भौगोलिक क्षेत्रों पर एक विस्तृत निबंध लिखिए। 10
5. दक्षिण एशिया के किन्हीं दो पर नोट लिखिए :
 - (a) जल निकासी
 - (b) प्रमुख उद्योग
 - (c) जनसंख्या वितरण। 5×2=10

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਪੈਟ੍ਰੋਲਿਅਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ, ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਸੂਚੀ ਦਿਓ। 10
7. ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 10

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿਓ, ਇਸਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇਖ ਕੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। 10
9. ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿਓ। 10

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਦੁਕਵੇਂ ਨਕਸ਼ੇ/ਡਾਇਗਰਾਮ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਸ਼ਾਨ ਰਹਿਤ/ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸਟੈਂਸਿਲ ਅਤੇ ਰੰਗਦਾਰ ਪੈਨ/ਪੈਨਸਿਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

(2) USOL/ਮੁੜ-ਅਧੀਅਰ/ਸੁਧਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ (ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ) ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ (ਪੱਤਰਾਂ) ਸਬੰਧਤ ਪੇਪਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ।

1. ਇੱਕ ਨਕਸ਼ੇ ਅਧਾਰਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰੂਪਰੇਖਾ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਓ :
 - (a) ਕੁਨਲੁਨ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ
 - (b) ਯਾਂਗਤਜ਼ੇਕਿਆਂਗ ਮੈਦਾਨ

- (c) ਸੰਘਾਈ
- (d) ਪੀਲਾ ਸਾਗਰ
- (e) ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਟਾਈਡਲ ਜੰਗਲ
- (f) ਨਦੀ ਇਰਾਵਦੀ ਮੈਦਾਨ
- (g) ਹੇਠਲੇ ਗੰਗਾ ਮੈਦਾਨ
- (h) ਸ਼ੈਚਵਾਨ ਚਾਵਲ ਖੇਤਰ
- (i) ਬੈਬਰ ਪਾਸ
- (j) ਅਰਾਕਨ ਯੋਮਾ
- (k) ਸੁਏਜ਼ ਨਹਿਰ
- (l) ਮਹਾਨ ਕਾਂਗੋ ਦਰਿਆ
- (m) ਕਾਲਹਾਰੀ ਮਾਰੂਥਲ
- (n) ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਾਂਬੇ ਦੀਆਂ ਖਾਣਾਂ
- (o) ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੌਫੀ ਉਤਪਾਦਕ ਦੇਸ਼।

10×2=20

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਭੌਤਿਕ ਵਿਭਾਜਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 10
3. ਊਰਜਾ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਊਰਜਾ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 2+8=10

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 10

5. ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(a) ਡਰੇਨੇਜ

(b) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗ

(c) ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਵੰਡ।

5×2=10

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ, ਮਿਡਲ ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵਿਤਰਣ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ। 10

7. ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 10

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਅਫਰੀਕਾ ਖਣਿਜਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਓ। 10

9. ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10